

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ БАЊА ЛУКА
FACULTY OF PHILOSOPHY BANJA LUKA
Булевар војводе Петра Бојовића бр. 1а, Бања Лука
телефон: 051/322-780, 322-790, 323-080, 323-530
e-mail: fil.fakultet@blic.net

Број: 07/3.100-3/12
Дана: 24.01.2013. године

На основу члана 71. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“, број 73/10) Научно-наставно вијеће Факултета, на сједници одржаној 24.01.2013. године донијело је сљедећу

О Д Л У К У

о усвајању Извјештаја комисије за оцјену докторске дисертације

1.

Усваја се Извјештај комисије за оцјену докторске дисертације кандидата мр Аранђела Смиљанића, под насловом «ДИПЛОМАТИЈА ОБЛАСНИХ ГОСПОДАРА У БОСНИ».

2.

Ментор код израде докторске дисертације био је др Раде Михаљчић, професор емеритус Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци.

3.

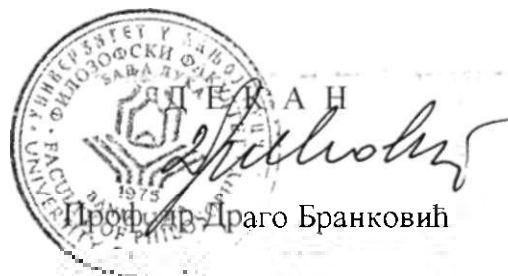
Саставни дио ове Одлуке је извјештај Комисије за оцјену докторске дисертације.

4.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Достављено:

1. Именованом
2. Сенату
3. Рачуноводству
4. У досије

ИСТОРИЈА И КУЛТУРА
ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА
У БАЊОЈ ЛУЦИ
Број: 03/08
Датум: 23/12/2012

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ

На сједници, одржаној 13. децембра 2012. године, Наставно-научно вијеће Филозофског факултета Универзитета у Бањој Луци именовало је три члана Комисије за оцјену докторске дисертације Аранђела Смиљанића, вишег асистента Филозофског факултета. О тексту докторске дисертације кандидата, чланови Комисије др Ђуро Тошић, редовни професор, др Марко Шуица, доцент и др Раде Михаљчић, професор емеритус, подносе сљедећи извештај.

Докторска дисертација Аранђела Смиљанића, *Дипломатија обласних господара у Босни* садржи 967 страна основног текста, и 4358 напомена које су штампачем отиснуте на одговарајућој страни. Поред *Предговора, Увода, Закључка, Списка извора и литературе*, текст докторске дисертације кандидат је рашчланио на три веће, по обиму неједнаке цјелине: *О дипломатији обласних господара* (19–470), *Дипломатска активност обласних господара* (471–736), *Дипломате обласних господара* (737–918).

ПРЕДМЕТ ИСТРАЖИВАЊА

У првој цјелини аутор истражује све елементе дипломатије: називи за дипломате и њихове титуле, дипломатски послови, личност дипломата, професија или споредна активност, финансирање мисија, избор посланика, вјеровно писмо, *salvum conductus*, преговори и резултати преговора, посредништво и мултилатерални преговори, државност и дипломатија, преписка,

странпутце и опасност у дипломатији, правовремено информисање, ванредне околности, поштовање договореног, страни утицаји на развој дипломатије обласних господара.

Другу цјелину аутор је посветио дипломатији Хрвоја Вукчића Хрватинића, дипломатији Павловића, дипломатији Косача и дипломатији осталих босанских великаша.

Трећа цјелина представља енциклопедијски приказ дипломата обласних господара.

ПРЕГЛЕД ИЗВОРА И ЛИТЕРАТУРЕ

Кандидат је био упућен на разноврсне наративне изворе, византијске и западне писце, животописе, родослове, љетописе, хронике, записе и натписе, затим статуте, законе, писма, али претежно на дипломатичке исправе и објављену грађу из Дубровачког архива. Дипломатичка грађа објављена је у збиркама Франца Миклошича, Меде Пуцића, Стојана Новаковића, Александра Соловјева, Љубомира Стојановића, Јована Радонића, Владимира Мошина. За ову тему прикупљени су подаци из извора на латинском језику које су издавали А. Theiner, Шиме Љубић, Валтазар Богишић, Константин Јиречек, Лајош Талоци (Thallóczy), Милан Шуфлај (Sufflay), Натко Нодило, Јорјо Тадић, Михаило Динић.

ЦИЉ ИСТРАЖИВАЊА

Дипломатија као специфична државна дјелатност, уобичајена и честа истраживачка тема у историографији европских држава, код нас је, када је реч о средњовековној прошлости, била потпуно

занемарена. За ову тему постоји интересовање и у нашем непосредном окружењу. Запажени су објављени радови о дипломатији у средњовековној Бугарској и Хрватској. Историјом дипломатске службе у средњовековној Босни једино се бавио Анто Бабић.

О дипломатији у срењовековној Србији кратак текст налазимо у *Историји Срба*, делу Константина Јиречека. Неколико кључних одредница о овој области написао је Сима Ћирковић за *Лексикон српског средњег века*. Природно, кандидат је проучио и цитирао више десетина истраживача, који су у радовима са различитим насловима, само узгред дотицали ову тему. Он је разрађивао концепцију, проширивао упитник, постављао питања, тражио одговоре у изворној грађи, обрађивао мање, најчешће ненасловљене тематске целине.

Обласни господари брзо су испољили вештину дипломатског деловања. Они су учили и прихватили узоре околних народа са дугом традицијом и искуством у вођењу спољне политике. Довољно је споменути хиљадугодишњу традицију Византијског царства. С друге стране, обласни господари држали су неке градове на југоисточној јадранској обали.

Дипломатска активност постајала је све сложенија због геополитичког положаја који је територије обласних господара излагао сталним претњама, посебно у доба турских напада. У циљу што успешније дипломатске мисије, обласни господари бирали су посланике без верских и етничких предрасуда. За одлазак у државе које припадају цивилизацији медитеранског латинитета, као што је, на пример, Република светог Марка, обласни господари су

поверавали мисије личностима из средина које су припадале тој цивилизацији.

Кандидат указује и на недостатке дипломатског деловања у државама обласних господара. Често је занемарена писана реч, док је испољена тежња на усменим упутствима и усменим облицима споразумевања. Уочен је немаран однос према писаним документима. Нису сачувана многа документа о краткорочним уговорима са Дубровачком републиком. Доводи се у питање писмено састављање извештаја посланика по завршетку дипломатске мисије. Деценијама стицано и таложено искуство у разноврсним преговорима, од великог интереса за државу, није преточено у текст који би као готова матрица послужио посланицима за будуће истоветне или сличне преговоре. Сложена дипломатска игра практично се препуштала личном искуству, вештини, таленту и шарму посланика.

РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Докторска дисертација Аранђела Смиљанића утемељена је на широкој изворној основи објављене изворне грађе. Дјелимично је користио и необјављене изворе које је пронашао у Дубровачком архиву. Изучавањем ове теме изоштрио је критички приступ. Поштовао је прегнућа и поставке претходника, али је на поузданим домаћим изворима и критиком наративних, аутобиографских списа, долазио до својих уверења и истраживачких резултата.

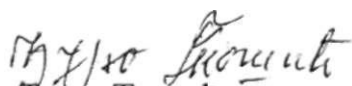
Током истраживања дограђивао је начела, поставке и композицију рада. Његова зрелост огледа се у осврту на више спорних и отворених питања која се не могу решити непотпуним,

фрагментарним подацима оскудне изворне грађе. Кандидат је свестан да се на случајним остацима минулих времена не могу градити далекосежни закључци. Остали су још разноврсни, али поуздани документи дипломатског садржаја и природе чије би издање потврдило истраживачке резултате овог рада.

У целини гледано, текст досеже највише стандарде и захтеве докторске дисертације. Готово на свакој страници кандидат је тихо и сталожено, опрезно и сажето саопштавао нове истраживачке резултате. Овај текст је нови поглед на нашу прошлост у средњем вијеку.

Зато чланови Комисије предлажу Наставно-научном вијећу Филозофског факултета у Бањој Луци да асистенту Аранђелу Смиљанићу одобри одбрану докторске дисертације, *Дипломатија обласних господара у Босни*.

Бања Лука, 19. XII 2012.

Др Ђуро Тошић, редовни професор

Др Марко Шуица, доцент

Др Раде Михаљчић, професор емеритус